СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Число 111. Джерзи Сіти, Н. Дж., второк, 13. мая, 1924. VOL. XXXII. No. 111. Jersey City, N. J., Tuesday, May 13, 1924. THREE CENTS

КОНҐРЕС ПРОТИ КУЛИДЖА.

ВАШІНҐТОН, 10. мая. — Конференція представників палати послів та сенату, що має за ціль вирівнувати незгідности межи ухвалами обох палат, постановила відкинути проект президента Кулиджа, щоби Японців та других іміґрантів з Азії, не пускати аж з початком марта слідуючого року, а місто сього постановила привернути назад первісну постанову, що японська іміґрація має скінчитися з днем 1. липня сього року.

Коли конґрес ухвалить такий закон, зайде питанне, що зробить президент Кулидж, котрому будь-що-будь такою ухвалою завдається поличник, а що зробить його головний міністер, секретар стейту Гюз. З Білого Дому дають до зрозуміння, що Кулидж ухвали ветувати не буде, не буде головно з огляду на наближаючія вибори .Гюз також не збирається резиґнувати; він мавби станути на становищи, що він зробив усе, що лежить у його силі, і резиґнувати йому нема чого.

МЕТОДИСТИ ПРОТИ ОБМЕЖЕННЯ ІМІҐРАЦІЇ.

СПРИНҐФИЛД, Месечусетс, 10. мая. — Методиська епископальна конференція ухвалила резолюцію проти обмеження іміґрації. Резолюція каже, що вступ до Злучених Держав повинен бути дозволений кождому чоловікови без ріжниці на його національність та віру.

УХВАЛИЛИ ДЕМОКРАТИЧНИЙ ПОДАТКОВИЙ ЗАКОН.

ВАШІНҐТОН, 10. мая. — Сенат ухвалив 69 голосами проти 15 демократичний проект про податок.

Провідники републиканців боролися завзято проти сього проекту, але їх переголосували злучені демократи й поступові републиканці. Противники сього проекту кажуть, що уряд буде мати через сей закон коло пів міліярда долярів недоборів у рік.

Всі ждуть, що зробить зі сим проектом президент Кулидж. Догадуються, що він заветує ухвалу.

ПЕРЕДВИБОРЧІ ЗАХОДИ.

ВАШІНҐТОН, 10. мая. — Провідники републиканської партії кажуть, що за новою кандидатурою президента Кулиджа вже є тільки делеґатів на републиканську конференцію, що ся конференція обмежиться до вибору кандидата на віцепрезидента.

Зате серед демократів боротьба межи ріжними кандидатами йде всею силою пари. Смит каже, що за ним заявляється щораз більше делеґатів, а сенатор Андервуд та бувший міністер скарбу Мекаду кажуть таке про себе. Демократи вже догадуються, що через боротьбу межи такими двома сильними кандидатами вийде кандидатом відай якийсь менче визначний чоловік, як приміром сенатор др. Ковпленд.

ЗБИРАЮТЬСЯ ДО БОРОТЬБИ ПРОТИ ВЕРЕТІЛЬНИКІВ.

МОНТРЕАЛЬ, Канада, 10. мая. — Завтра збираються тут на наради головні урядники Американської Федерації Праці. Самуель Ґомперс, голова організації, заявляє в своїй заяві для газет, що одною з головних точок нарад буде призадуматися над способами боротьби проти большевицьких аґентів, які далі сверлують по американських робітничих організаціях.

СОТКИ ЛЮДИЙ ЗАГРОЖЕНІ ҐАЗОМ У ТУНЕЛИ.

ПИТСБУРҐ, Па., 10. мая. — Так званий Тунель Свободи наповнився нині через страйк стріткарських робітників автами в такім числі, що всяка комунікація була на довше затамована. З автів піднялося тільки вуглевого моноксидового ґазу, що коло соток людий затроїлося ним до втрати памяти. Їх вратували спеціяльні пожарні сторожі, що зайшли відтак до тунелю з нараженнем власного життя. Сорок людий треба було післати до шпиталів.

ЛЕТ ДОВКОЛА СВІТА.

МОРДАВА, Аляска, 10. мая. — Три американські летуни, що летять довкола світа, долетіли вже до острова Ату, перебувши за послідний день 530 миль дороги з Алевтського архіпелагу.

В той спосіб летуни покінчили першу частину дороги, відбувши досі 4,690 миль дороги.

Від коли пропав їх командант Мартин, виправою командує поручник Смит.

НАЙШЛИ ПРОПАВШОГО ЛЕТУНА.

КОРДОВА, Аляска, 11. мая. — З острова Ст. Пол, що лежить коло 100 миль на захід від Чиґніка, прийшла радіова вістка, що майор Мартин, командант летничої виправи довкола світа, та його пільот Гарві, що пропали були кілька днів тому, пустившися в дорогу за другими американськими летунами, найшлися цілі й здорові.

Вратувалися вони просто чудом. Яку годину після свого виїзду з Чиґніка, вони влетіли своїм літаком у верх гори. Літак розбився на дребезки, а летуни вийшли цілo. Забравши свої записки та припаси їди, вони вибралися пішки до моря і по тяжкій семи-дневій дорозі добилися в середу вечером до хати трапера, де дістали теплу постілю і їду. Через 3 дни вони спочивали. Опісля вислали бездротну телеґраму про себе.

Американська фльота, довідавшися про вратованне летунів, зараз вислала корабель, який має привести їх на полудне.

ЗНОВА ГОВОРЯТЬ ПРО СЛАБІСТЬ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЛЬОТИ.

ВАШІНҐТОН, 10 .мая. — Шірер, знаток военних морських справ, вибрався по Америці з відчитами, в яких доказує, що Злучені Держави не мають такої сили на воді, як їм приписує вашінґтонська розоружна умова, бо американська фльота ледво виносить тільки, що одна третина японської та одна пята англійської. Найгірше стоїть летнича служба.

АКАДЕМИК А. КРИМСЬКИЙ ПРО УКРАЇНІЗАЦІЮ.

В „Ділі" передрукована з київського „Більшевика" статтЯ неодмінного секретаря Всеукр. Академії Наук А. Кримського про діяльність Академії. А. Кримський запевнює, що ще ніколи Академія Наук не користувалася з боку уряду такими спритливими умовами для праці ніж тепер. В статті чимало фактичного і цифрового матеріялу.

ВОРОНОВ ВІДМОЛОДИТЬ І СЕБЕ САМОГО.

Др. Воронов, котрому тепер уже 60 літ, хоче використати на собі самому овочі своєї науки. Перед збором лікарів і учених на котрім пояснював свою систему, Воронов заявив, що бажав би на собі випробувати висліди свого відкриття.

ЧОЛОВІК ІЗ „X"-ПРОМІННЯМИ.

Син одного еспанського аристократа, маркіз де Санта Кара має дивну прикмету, що бачить крізь непроглядні предмети, а читає навіть у металевій замкненій скрині рукописи і друковані слова. При одному такому експерименті був присутний також еспанський король. І в Парижи зацікавилися цим небувалим явищем навіть професори Академії Наук і славний англійський фізик Олівер Лодж.

ПРО ЖИДІВСЬКУ РЕПУБЛИКУ.

Жидівська агенція подає, що з де-яких політичних та технічних причин проголошення советського декрету про заснованне жидівської републики на південній Україні відложено на короткий час.

РОЗТРАТА 100 МІЛІЯРДІВ МАРОК.

Варшавська поліція арештувала одного з директорів Столичного Банка Яна Семадені, який розтратив 100 міліярдів марок на особисті ґелдові спекуляції.

ДОРІЖНЯ У ФРАНЦІЇ КОЛИСЬ І ТЕПЕР.

В Парижі наслідком знижки франка настала велика доріжня. „Матен" порівнює теперішні ціни з цінами з 1870-го року підчас облоги Парижа Німцями. Слонове мясо 1 фунт 20 франків, ведвеже мясо 15 фр. масло 60 фр., индик 580 фр., 100 кг. дров 24 фр., одна коробка сардинок 12.50 фр., одна свічка 400 фр., сорока 6 фр., кітка 15 фр., карафйол 12 фр., 100 кг. вугля 30 фр., 1 яйце 2.75 фр., курка 70 фр., фунт песячого мяса 3.50 фр., ослячого мяса 12 фр. При цьому треба взяти під увагу, що в 1870-ому році французький франк мав 7 до 8 разів більшу вартість, як сьогодня. Отже прим. 1 фунт вепровини з року 1870-го по сьогодняшній валюті коштував би около 4,300 франків.

МІСТО „ЛУНАЧАРСЬКИЙ".

Після ріжних переіменувань на Ленінове йменя, одержало тепер одно ново-основане місто імя від советського комісаря народньої просвіти Луначарського. Місцевість ця лежить недалеко Чаґрівської станиці.

З РУЇН ЦЕРКВИ — ТЕАТР.

Надбурмістр і один міський радний міста Мерзебурґ (у Німеччині) переговорювали з міністром просвіти у Берліні в справі перебудови руїн середневічної сикстинської церкви на театр. Міністерство просвіти згодилося на проект міста Мерзебурґ і небаром мається почати перебудова церкви.

ПРИМІР СПРАВЖНЬОЇ ЛЮБОВИ.

Одна швайцарська ґазета оповідає цікаву пригоду про любов і заручини, котрі тривали повних сорок два роки. В місті Аран (Швайцарія) перед 42 роками син одного тамошнього селянина, на назвище Ґарднер, залюбився в гарній дівчині з тогосамого села. Після довшого знакомства заручилися молоді люде. Але парубок хотів іще заки ожениться доробитися власного майна. Сказав своїй заручниці, що насамперед мусить зробитися мілiонером, а щойно тоді звінчається. Молода дівчина радо пристала на це, не думаючи над тим, як воно довго може потревати. Парубок виеміґрував до Каліфорнії. За якийсь час завдяки власній запопадливости основав взірцеве господарство Умовились так, що кождого року посилав нареченій листи і фотографії. За весь час післали собі не менше 2.600 любовних листів. Ґундерові часом сприяло щастя а часом і кидало його. Так до кількох літ доробився гарних мілiонів, щоби їх протягом короткого часу знову втратити. Вкінці прискладав такий маеток, з котрим вернувся на батьківщину. Там вижидала його щаслива заручена. Доволі чудно виглядало воно, коли залюблені отсе стрінулися після 42-ох літ розлуки. Немилосердний зуб часу змінив обоїх дуже. Одначе вони зараз пізналися по фотографіях, котрі що року посилали собі взаїмно. У рідній місцевости відбулося їх вінчання вельми торжественно, при участи цілого села.

ЯПОНІЯ ГОТУЄТЬСЯ.

Російські советські ґазети пишуть, ніби-то Японія мобілізує своє військо на манджурському та корейському кордонах.

Парляментарні вибори у Франції зменьшили більшість премієра Пуанкаре.

ПАРИЖ, 12. мая. — Перші звідомлення з вчерашних виборів до французького парляменту показують, що лівиця здобула трохи нових мандатів в некорысть дотеперішньої більшости премієра Пуанкаре.

Кажуть, що він може ще збереже більшість але дуже незначну і слабу.

Лівиця під проводом Бріяна, Ерріо і Пенлеве здобула чимало місць правиці і значно скріпилася.

Монархисти і комуністи завелись у своїх надіях на успіхи при виборах.

ВЕЛИКА НІМЕЦЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ.

ГАЛЛЄ, Німеччина, 11. мая. — Нині була тут велика маніфестація німецьких націоналістів з приводу відслонення памятника ґенерала фон Мольтке.

В маніфестації взяло участь 100,000 народу, в сьому 500 монархістичних і військових організацій. В поході було 3,600 прапорів.

Комуністи, які досі вважались панами міста Галле, хотіли розбити маніфестацію, але монархісти їх розбили. В сутичках згинуло 11 комуністів і богато було ранених.

РОСІЯ ЗБИРАЄ ВІЙСКА НА УКРАЇНІ.

ЛОНДОН, 10. мая. — З Букарешту, столиці Румунії, повідомляють, що російська советська влада збирає значні військові сили на Україні і посилає їх над Дністер. Рівночасно ся влада звеліла українському населенню будувати укріплення і шанці здовж українсько-бесарабської границі.

Румунія теж посилає з поспіхом свої війска на бесарабсько-українську границю.

МРІЯ.

ЛОНДОН, 11. мая. — Оливер Болдвин, син бувшого британського премієра Стенлі Болдвина, написав оповідання, в якому пише, що большевицька Росія разом з Німеччиною і Туреччиною напала усю Европу, Японію й Австралію.

БУДЕ ВІЙНА.

ВІДЕНЬ, 11. мая. — З Праги, столиці Чехо-Словаччини, повідомляють, що французьке правительство поробило великі замовлення на оруже й амуніцію в чеській фабриці Скода.

НІМЕЦЬ ВИНАЙШОВ ҐАЗ НА ЛЕТУНІВ.

БЕРЛІН, 11. мая. — Один німецький хеміст винайшов ґаз. Сей ґаз посилає противник летунови у воздух, а затроєний ним летун, коли піднесеться до 6.000 стіп вгору, вмирає на розірванне серця.

НАЙДЕНО ЗОЛОТО МИКИТИ.

ПАРИЖ, 10. мая. — Сюди сповіщають з Білгороду, столиці Сербії, що сербська влада викрила сховані скарби покійного чорногорського короля Микити.

Викрито в скринях золота вартости $30,000,000 в штабах і звінкій монеті. Найбільше золота російського, а також богато німецького й австрійського.

Покійний Микита одержав се золото від володарів Росії, Німеччини і Австрії. Родина його була сховала сей скарб для себе. Але тепер сербська влада часть захопить для себе, а тільки якусь часть передасть родині Микити.

СУДДЯ ДУШОГУБОМ.

МОСКВА, 9. мая. — Головний суддя у Воронежі Князев буде одвічати перед тутешним найвисшим судом за убитте судової стенограферки панни Аґрови.

Вона була спершу його приватною секретаркою, але коли вона йому сподобалась, він приняв її на судову стенограферку і став до неї залицятись. Колиж дістав гарбуза, убив її кулею з револьвера.

ВИБОРИ В ЯПОНІЇ.

ТОКІО, столиця Японії, 11. мая. — При нинішніх виборах до парляменту потерпіла невдачу правительственна партія, з якої вийшов теперішній премієр Кійоура.

Більшість мандатів здобула досі третя з черги партія щодо сили в парляменті, партія Кенсеікі.

ТЮТЮН БЕЗ НІКОТИНИ.

ПАРИЖ, 10. мая. — Французька фабрика тютюну винайшла спосіб усування нікотини з тютюну. Небаром зачне вона виробляти безнікотиновий тютюн і пустить його на торг. По усуненню трутини тютюн не тратить ароми.

КОНЦЕРТ ПАДЕРЕВСЬКОГО В ПАРИЖІ.

ПАРИЖ, 9. мая. — Відомий пяніст Гнат Іван Падеревський дасть тут концерт на дохід французьких артистів. Се буде одинокий його концерт сього сезону у Франції.

УБИВ ВЛАСНИХ БАТЬКІВ.

БЕРЛІН, 16. квітня. — В місті Ессен, в Порурю, арештовано 23-літнього сина фабриканта Ґеорґа Міллера під закидом отроєння батька й матери. Він усунув зі світа спершу свого батька, щоб перенята самому управлінне фабрикою і мати вільну руку розпоряджати батьківським маєтком. Він хотів одружитись з одною сестрою-жалібницею, але його мати спротивилась тому. Мати в два тижні пізнійше теж померла. Раптова смерть обоїх батьків звернула підозрінне з боку поліції, яка арештувала сина. Ідучи з переслухання до своєї келії, арештований кинувся з вікна коритаря з другого поверха на улицю і покалічив себе так, що мабуть умре.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays.
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
		Поодинoке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НОВИЙ МІСЯЦЬ.

Касовий звіт головного уряду Українського Народного Союза за місяць квітень сього року показує, що в сьому місяцю Український Народний Союз виплатив 11 посмертних запомог на загальну суму 7,248 долярів; 9 запомог з фонду запомогового на суму 695 долярів; та 5 запомог з фонду сирітського на суму 907 долярів 50 центів. В той спосіб за один місяць Український Народний Союз видав на статутові підпомоги коло девять тисяч долярів.

Як кождого місяця, так і сього Український Народний Союз спішив сейчас з допомогою в кожду хату померлого члена Українського Народного Союза, давав допомоги опечаленим вдовам і сиротам, піддержував калік та хорих.

Ціла історія існування Українського Народного Союза складається з таких місяців, з такої неголосної й тихої, але скорої та далеко йдучої допомоги для членів та родин членів, що обєдналися для самоохорони в велику, могучу та богату громаду, Український Народний Союз.

ПАН ПРЕЗИДЕНТ „ПАНЬСТВА" ТРАТИТЬ ГОЛОВУ

Найновіша телеграма з Варшави доносить, що при відкриттю весняного ярмарку в Познанню президент „Польскі" виголосив промову, котра викликала загальну сензацію. Сказав він між иншим ось-що: „Через теперішні фінансові реформи буде Польща могла поставити свою армію на так високім ступни, що ніхто не посміє витягнути руку по польські области ані накидувати себе на судію над польським правительством. Польща може жити лише яко „моцарство". Вправді ми вже много відзискали з цего, що колись до Польщі належало, але то не є ще всьо. — Еще нам бракують деякі земельні области, що є потрібні до повного обезпечення можности істнования нашої держави".

Як бачимо то п. Войцеховскі цілком вже занедужав на манію великости. Це спрочім не перший раз, що п. Войцеховскі манїфестує урядово польську маґальоманію. Волинські Українці-кооператори, що колись дуже високо цінили Войцеховського яко прихильника укр. кооперації, мусять тепер признати як вони завелися в своїх надіях, і взагалі в оцінці цего чоловіка. Правду казали колись старі лацінники, що „Гонорес мутант морес" себ-то, що коли чоловік почестей доступить то тоді і його рахowание зміняється. У Войцеховського однак окрім гонорів грає еще й ролю родима польська фума, котра робить Поляків для всіх не-Поляків так дуже прикрими і незносними. Чим більше однак таких заяв з боку В-го, тим ліпше для нас.

Кл. Об.

СПРАВЕДЛИВЕ Й МОЖЛИВЕ.

Рік тому назад американські ґазети донесли були, що Елберт Ґері, президент ради директорів найбільшого в Америці сталевого підприємства, що зветься Юнайтид Стейтс Стіл Корпорейшен, переконався на основі докладних розслідів, що знести довгий, 12-годинний день праці в сталевім промислі неможливо, бо се мусілоби викликати підвишку сталевих виробів. Він навіть означив докладно, що яка мусілаби бути ся надвижка; якби знести 12-годинний день праці, то сталеві фабрики мусілиб наняти 60,000 більше робітників, а ціна стали мусілаби піднятися о 15 процентів.

У відповідь на сю заяву голови сталевих фабрикантів тодішний президент Гардинґ попросив його розважити ще раз питанне. Президент Гардинґ поступав під напором публичної опінії, котра була обурена довгим робочим днем у сталевім промислі. Під напором уряду та публичної опінії сталеві фабриканти й мусіли минувшого літа почати спроби зі заведенем 8-годинного дня робочого в сталевім промислі.

Цікаво прослідити наслідки сеї спроби. Чи справдилися лячні ворожби сталевого провідника? Чи справді для сталевого промислу настали тяжкі часи? Чи справді треба було наймати нових робітників, збільшати видатки, підносити ціни? Один з найповажнійших журналів сталевого промислу, що зветься „Де Айерн Ейдж" й подав недавно перегляд сталевого промислу, і в сьому перегляді відповідає мимоходом на всі такі питання. З сього огляду виходить, що загальне положенне сталевого промислу вдоволяюче; що робітники на загал вдоволені; що фабрики працюють як працювали; що в більшости фабрик зросла справність робітників; що скороченне робочого дня не викликало ніяких заворушень, яких так боялися рік тому назад сталеві королі Америки. Страховища, якими вони лякали суспільність, показалися простими страхополохами на воробців: ціна на сталь не підносилася навіть на 5 процент.

Ще раз показалося, що вже не раз показувалося при подібних случаях: Люди вірили в те, що на їх думку годилося з їх інтересом, і відповідно до нього інтересу підшукували доказі і відповідно до сього погляду переконували других „науковими" доказами. Практична проба, однак, виказує повну нестійність побоювань. Показала навіть, що люди [illegible] самі не знають своїх власних інтересів.

Европа під знаком виборів.

Перемога фашистів в Італії. — Робітнича влада у Данії. — Поразка комуністів у Финляндії.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Майже ціла Европа стоїть цеї весни під знаком виборів. У Німеччині нові парляментарні вибори мають відбутись дня 4. травня, у Франції — дня 11. травня. В Італії, Данії та Фінляндії вибори вже відбулись.

Поки европейські політики ламають собі голову над питаннем, що дадуть і які зміни принесуть німецькі та французькі вибори, наразі варто зупинитись на висліді тих виборів, які вже відбулись.

Італійські вибори скінчились блискучою перемогою фашизму та його вожда Мусоліні. Числовий вислід виборів виглядає так: національна ліста (фашисти) здобула 356 посольських мандатів, фашисти-„меншовики" — 19, обєднані соціялісти — 26, максималісти — 22, комуністи — 17, ліберальні демократи — 17, конституційна опозиція — 12, народні соціялісти — 11, републиканці — 7, Славяне й Німці — по 2, хлібороби — 3, народня партія (клерикали) — 40.

Втрати опозиційних партій були величезні. Клерикали втратили 66 посольських місць, соціялдемократи — 57, максималісти — 18, Славяне й Німці — по 2. Розгром опозиції був рішучий.

Нова італійська палата, обрана дня 6. квітня, складається нині з трьох великих груп: 260 чистих фашистів, 150 лібералів і демократів, з яких дві третини ставляться прихильно до уряду, й 129 представників опозиції. Фашистський уряд має отже подавляючу більшість у парляменті й може тепер вже на конституційній основі робити, що хоче.

Песимістичні пророкування ворогів фашизму отже не справдились. Казали: „хай-но Мусоліні розпише нові вибори — нарід йому покаже, по-чому ківш лиха!"... Нарід показав щось зовсім инше. Він дав Мусоліньому повну довіреність на дальше веденне своїх справ і висловив йому повне довіре.

Кажуть тепер, що підчас виборів фашисти послугувались насильствами й терором. Розуміється, насильства були. Але цим одним Мусоліні не отримав би такої блискучої перемоги. Очевидно, мусіло бути й щось инше, **позитивне,** що спонукало виборців голосувати за урядових кандидатів. Що ж саме?

Усі признають, що під владою Мусолінього Італія впорядкувалась і поліпшила свій добробут. Італійська ліра, яка була впала страшенно низько, від якогось часу усталилась і стоїть нині досить добре. Життя в Італії подешевіло. Потяги ходять пунктуально. Злодійства й душогубства стало менше. По урядах вже нема давньої бюрократичної тяганини. Ціле життя якось оздоровіло та внормувалось.

Це чудо здійснив Мусоліні зі своїми фашистами. А тепер послухайте, якими **гаслами** послугується Мусоліні для зміцнення своєї влади. Він не каже, як московські комуністи, що **„партія выше отечества".** Він також не каже, як наш бувший міністр Мартос: „коли Україна не буде у всім побудована після програми його партії, то **він не хоче ніякої України".** Ні, Мусоліні в своїй промові до народу, виголошеній у Римі по скінченні виборів, сказав таке:

„Ми хочемо дати італійському народови пять років миру й пожиточної праці. Де-хто каже: хай згине батьківщина, аби партія була врятована. А я вам кажу: **хай загинуть усі партії, в тім числі й наша, аби батьківщина була великою, пошанованою й сильною!"**

Це щось зовсім инше, ніж те, що проповідується вже від кількох років з інтернаціонального табору — байдуже, лівого чи поміркованого. Перемога фашистів тому здається не такою вже несподіваною та основаною **тільки** на насильствах.

* * *

Дійсну несподіванку принесли **данські вибори,** які відбулись дня 11. квітня. Числовий вислід тих виборів був такий: ліберальна лівиця дістала 44 мандати (дотепер 52), консервативна партія — 28 (дотепер 27), соціялдемократи—55 (дотепер 48), радикали — 20 (18), шлезвиґська партія — 1 (1). **Комуністи не дістали ані одного мандату;** хоч вони й роздобули 10 тисяч підписів, потрібних для допущення до виборів, але понад те вони дістали тільки 6204 голоси.

Соціялдемократична партія, таким чином, стала найбільшою в новій палаті. Уряд ліберальної лівиці, який був при владі пять літ, мусів уступити. Король доручив скласти кабінет провідникови робітничої партії **Стаунінґови.** Той це доручення перебрав і вже створив свій кабінет, до якого ввійшло кілька бувших робітників та одна жінка. Але закликаючи робітників і жінок до свого кабінету, Стаунінґ не побоявся й закликати до нього одного „буржуя", а саме ґрафа Мольтке. Як фаховому дипльоматови йому доручено керувати міністерством закордонних справ.

В анґлійськім кабінеті вже сидять бувші робітники поруч з лордами та віконтами — й нічого, до сього часу справа йде в них не погано. Тепер таке саме співробітництво „буржуя" з „пролетарями" буде в демократичній і культурній Данії. Очевидно, в такім співробітництві таки є щось доброго, коли найбільш культурні й поступові країни до нього переходять. А комуністичної науки, яка каже, що „всіх буржуїв (себ-то всіх освічених та добре вихованих людей) треба перерізати", чомусь слухаються тільки найбільш відсталі, дикі й некультурні країни.

Дивні діла твої, Господи!

* * *

Фінські вибори, які відбулись того самого дня, що й данські, визначились найбільше тим, що **комуністи втратили на них 9 посольських місць.** Вони мали досі в соймі 27 послів, а тепер мають лише 18. Відворот робітничих мас од демаґоґічних комуністичних гасел виявився тут, як не треба краще.

Загальний вислід фінських виборів такий: шведська народна партія провела 23 послів, фінська права партія — 38, поступова партія — 17, аґрарники — 44, соціял-демократи — 60 і комуністи — 18. Соціял-демократична партія здобула 7 нових мандатів, очевидно тих самих, що їх втратили комуністи.

Прага, 24. квітня.

Радянин.

Клим Поліщук.

З ВЕСНЯНИХ НАСТРОЇВ

Рокотанням струн незримих
Розгодалися гаї. —
Знову з пущ огнепалимих
Ріжнотонні солові...

Розгортанням шпальт одвічних
Вічна мудрости краса. —
Наших марев пересічних —
Срібнонизана роса...

Затиснувши серце ніжно
З неосяжно-дужий спів,
Линем, линем центробіжно
В лоно віщо-мрійних снів...

Львів, 14. березня, 1924 р.

СЕКТАНТСЬКА ЛІТЕРАТУРА УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.

В той час коли висша влада православної церкви в Польщі усильно розповсюджує духовну літературу російською мовою й витісняє рідну мову пастви,— ріжного роду сектанти, використовуючи сю анормальність, з такою ж енерґією видають і розповсюджують свою духовну літературу мовою українською. Отак, видають українські книжки баптисти, методисти, міжнародне т-во досліджувачів Св. Письма та инші. Останне т-во, між иншим, видає укр. мовою місячник „Вартова Башта, вістник присутности Христа".

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО

ВИСТАВКА ПРОФЕСОРСЬКИХ І СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ В ПОДЄБРАДАХ

22-го і 23-го квітня відбулася в м. Подебрадах виставка праць професорського складу і студентів Української Господарської Академії праць в Чехословацькій Републиці. Виставка — це підсумок двохлітньої важкої праці. Академія немов би складала звіт Чеському і Українському громадянству про свою діяльність. І те, що було виставлено, яскраво свідчило про велике культурне діло на еміґрації. Разом з тим виставка знайомила ширше чеське громадянство з Україною, її економічною потенцією, сучасним положенням і майбутнім перспективами.

Експонати виставки були зосереджені в гарнім будинку курортного готелю „Крале Іжіго". Тут в 2 години дня 22-го квітня і відкрив виставку ректор Академії професор інженер Шовгенів промовою до гостей на чеській мові. „Від імени Української Господарської Академії дозволяю собі привітать Вас і скласти сердешну подяку за Ваш ласкавий відгук на наше запрошення.

Великий Український Народ, що живе від Карпат аж по Кавказ, цілі століття пригноблений, ніколи не відмовлявся від своїх прав на власну культуру. В найтяжчі дні загального утиску народ завше стремів до своєї самостійної творчости. Після знищення царських Росії і Австрії Український Народ негайно приступив до горячкової праці на освітньому полі. Протягом двох перших років революції Українська влада заснувала більш 25.000 народніх шкіл, 1134 вищих початкових шкіл, 78 середніх шкіл, 3 високих школи, Академію Наук в Києві, і велику кількість инших наукових закладів. Дальшім розвійом подій на Україні це велике ідло відродження було припинено. В наслідок несприяючих умов значна частина української інтеліґенції і шкільної молоді, що приняли участь в визвольній українській боротьбі були примушені на деякий час залишити свою батьківщину. В ті то тяжкі часи на допомогу українській еміґрації прийшла влада Чехословацької Республики і дала можність молоді студіювати на чеських високих школах. Той приятельський і глибоко гуманий вчинок зберіг нас не лише фізично а і морально. Влада Чехословацької Республики пішла далі дозволила нам заснувати українські школи тут на своїй землі. Для нашого народу має особливу вагу будова своєї власної культури і науки, а тому можність студіювати в українській високій школі, читати українську наукову книжку має значіння неоціниме. Дня 16. V. 1922 р. Міністерством Хліборобства в Ч. С. Р. був затверджеиний з ініціятиви Українського Громадського Комітету у Празі статут Української Господарської Академії, а Міністерство Закордонних Справ приобіцяло підпирати молоду школу фінансово. По статуту є Академія приватною технічною установою з високошкольською орґанізацією. Академія має три відділи:

1) Аґрономічно-Лісовий (підвідділ аґрономічний і лісовий).

2) Сільсько-Господарсько Інженерний (підвідділи технольоґічний, меліоразійний і землемірний).

3) Економічно-Кооперативний (підвідділи: економічний, статистичний і кооперативний).

Курс науки по статуту мав бути трьохлітній, але тепер робляться заходи про реорґанізацію на читрьохрічний курс тому що термін три роки є дуже замалий, щоби цілий програм можна було-б відповідно простудіювати.

Як можна бачити з орґанізації школи є Академія комбінацією трьох родів школ, які мають відношення до хліборбського господарства на Україні: аґротехнічної, інженерної, кооперативної і комерційної школи. Науковою частиною Академії керує Професорська Рада, Сенат і Ректор. Допомогову студентську акцію веде окрема Господарсько-Фінансова Комісія при участи заступників Міністерств Закордонних Справ і Хліборобства. На професорські посади були запрошені видатнійші кандидати з українських теоретиків і практиків, рівнож було запрошено кілька чеських професорів з Високої Техніки у Празі (доц. д-р Дуэль, професори: інж. Грасский, д-р Кукан, асистент д-р Гессль). Для викладів че[illegible] професори місцевих шкіл в Подебрадах. Професорській Склад Академії складається нині з 18 професорів, з котрих деякі є рівнож і професорами Українського Університету у Празі, 21 доцента, 11 лекторів, 6 асистентів і 1 ляборанта. Ректором Академії від її початку є професор інженер Шовгенів, проректором професор інженер Іваницький. В 1922-23 академічному році студіювало в Академії 233 студенти (всіх прохань було подано 707). В шкільнім році 1923-24 відбувся новий прийом: прохань було подано 411, але з огляду на те, що до Академії можуть бути приняті лише особи з середньою освітою і за обмеженістю стипендій, було принято лише загально 176 нових студентів. Таким робом відкинувши тих які в наслідок неуспіху або хворости залишили школу студіює нині в Академії 383 студенти, а саме: на відділі аґрономічно-лісовому 153, с.-г. інженерному 100, економічно-кооперативному 130. Потрібні для викладів залі вівдели місцеві шкільні і урядові установи, а також було нанято два поверхи в готелю „Крале Іжіго". Питання про розміщення Академії все таки є ще й сьогодня скрутне або бракує відповідних і сухихи помешкань для лябораторій і кабінетів а також землі для заведення досвідного поля. Учебне приладдя для викладів технічних предметів Академія примушена була закупити з своїх засобів і цілий той маєток старанно заховується. Міністерство Хліборобства Ч. С. Р. виказало Академії дуже велику допомогу випозиченням цілого ряду дуже вартностних пристроїв. При Академії було улаштовано такі кабінети: Ботаники, загального хліборобства, скотарства, фізіольоґії тварин, зоольоґії і ентомольоґії, фізики, хемії, механічної обробки дерева, креслення, меліорації, ґеодезії, лісівництва, лісової таксації, гідрольоґії, будівництва, ґеольоґії і мінералоґії, метеорольоґії, ґрафостатики, хемічної технольоґії, лісової технольоґії, статистики, кооперації, народнього господарства. Лябораторії: аналітичної хемії, (кількостної і якістної), аґрохемії, ґрунтознавства, міколоґії і товаризнавства.

Наукові збірки в кабінетах Академії нараховували на 1-го січня 1924 року 1209 чисел. Бібліотека Академії, якій уділяється не менше уваги, налічує нині 7090 томів. Академя звернула особливу увагу на видання шкільних лекцій для своїх студентів. Видатну допомогу для цеї мети одержала Академія від Міністерства Хліборобства, а також відклада зі своїх місячних субвенцій, значну частку на туж мету. За добу своєї діяльности видала Академія лекцій загально 960 друкованих аркушів. Практичний бік справи полягає в заснованню власного лісового розсаднику, власної метереолоґічної станції, споживчого товариства і ощадно-позичкового товариства. Ті товариства, разом з матеріяльними вигодами дають під керовництвом фаховців з професорського складу. Студенти Академії орґанізовані в своїм професийнім товаристві під назвою Академічна Громада, яка налічує 336 членів. Крім чисто наукових закладів в Академії мається цілий ряд окремих товариств і орґанізацій: товариство по росповсюдженню кооперативних знань товариство пасішників, аґрономів, лісників, містецький гурток, гурток молодих літератів, хор, струний оркестр, скавтів і т. п. За час своєї двохлітньої діяльности Академія дала докази своєї життєздатности і тим оправдала добру волю влади і народа Чехословацької Республики підперти наші стремління Ректорат Академії зізнає теж і хиби своє праці, яка відбувалася в умовах еміґраційних, а тому просить Вас Високоповажані при огляді вистави це мати на увазі. Академія висловлює свою подяку всім рішаючим чинникам Чехословацької Республики, а також місцевому громадянству за приязнь і ласку якими наша кольонія користувалася і користується. Від імени Української Господарської Академії проголошую Чехословацькій Републиці і її Владі славу".

Хор виконав Чехословацький і Український Державний гимни.

Серед присутніх на відкриттю виставки були: представник М-ва закордонних справ д-р Завазаль і д-р Врба, представник М-ва Хліборобства проф. д-р Чванчара, Ректор Карлового Университету в Празі проф. д-р Пастернек, Ректор Українського университету в Празі проф. д-р Горбачевський, верхн. будів. совітник М-ва праці інж. Панек, проф. Чеської високої техніки в Празі ін.ж Граський, професори інж. Кучера, інж. д-р Горак, інж. Клус, Директор Вищої госп. школи хліб в Подєбрадах д-р Стемпль, представник спілки Чехосл. інжинерів інж. Кергарт, д-р Суханек, д-р Боучек, д-р Задіна, Директор Вищого Педаґоґ. Інституту імени М. Драгоманіва в Празі проф. Білецький, представники Кубанців, Білорусів, і багато ин. Академія держала з приводу виставки богато привітальних телеґрам. Між иншим: від канцелярії п. президента Ч. С. Р., ректоратів Високих шкіл чеських і німецьких.

Після вислухання гимнів офіційна частина відкриття закінчилася і гости приступили до ознайолення з експонатами, що розміщені у великому залі готелю „Крале Іжіго". Окремій ґрупі гостей ректор сам давав пояснення. Ознайомлення гостей почалося зі схеми Академії.

Академія як висока технічна школа поділяється на три відділи: які в свою чергу діляться на підвідділи для вузчої спеціяльности, а саме: економічний, статистичний, кооперативний, аґрономічний, лісовий, меліораційний , землемірний, і технольоґічний. Відповідно потребам кожної спеціяльности для практичних вправ заведено кабінета і лябораторії яких налічується поверх 30 (див. вище). Як пристрої кабінетів і лябораторії росташовані в окремих кімнатах 2. і 3. поверхів Академії. В долині же у великому залі, зосередилися ті експонати з кабінетів, яким замало було місця в кабінетних помешканнях. Фізикальний кабінет виставив свої електричні пристрої, фотоґрафічні праці і пристрої виготовлені студентами власними засобами. Хемічний кабінет поручи демонстрував свої приладдя і зокрема дуже цікаві шкляні вироби препаратора кабінету студента Раздієвського. Серед решти експонатів звертали на себе увагу праці студентів по технічному кресленню і особливо архітектурно художні проекти. Останні були представлені досить численною і високовартістною збіркою інжінера-архітектора С. Тимошенка і 2-ма студентськими працями, а саме студента Якерсона — проект двухклясової школи і студента Ґейзе проект двохповерхового будинку. Проекти додержані в суто українському стилі.

(Конець буде).

МЕМОРІЯЛ

предложений „Обєднанням Українських Організацій в Америці" секретареви стейту Чарлзови Е. Гюзови.

Memorandum of the United Ukrainian Organizations of America presented to the Secretary of State, Mr. Charles Evans Hughes.

Sir:

The murder perpetrated by the Polish government officials on the prominent Ukrainian woman, Olga Besarab, a member of the International Women's League of Peace, is a severe shock not only for the Ukrainian race in Europe, but also for the Americans of Ukrainian birth. This extraordinary tragedy compels us, American citizens of Ukrainian extraction, represented by the United Ukrainian Organizations, to raise our voice and to appeal to you, Sir, in the Ukrainian cause in Poland.

Many times before, Sir, we ventured to advise you about the horrible outrages committed by the Polish authorities on the Ukrainian population. We have reported thousands of innocently arrested Ukrainian nationals who perished in Polish jails and prison camps. Those who saved themselves from death in this way have been allotted, together with their native soil of Galicia and other Ukrainian provinces, to Poland as eternal slaves by the decision of the Council of Ambassadors in Paris, March 14th, 1923. Numbering about 8 million souls, they constitute about one-third of the entire population of Poland.

Though newly saved from her own national death, Poland started immediately a ruthless campaign to inflict a national death upon Ukrainian population. Disregarding the guarantees accepted by her in the Treaty of Versailles and considering herself by the above-quoted decision of the Council of Ambassadors free from any international obligations as to the rights of national minorities on her territory, Poland crated an unbearable cultural, economical, political and even religious situation for the Ukrainian population. No other one than the Polish premier, Witos himself, in his speech in the diet at Warsaw, stated that Poland is being considered abroad a European Algeria. In consequence, the Ukrainian race has to suffer all the iniquities and barbarities of this Polish Algeria. The whole cultural achievement of the Ukrainian nation has become a prey to the insatiable Polish imperialism.

To substantiate this assertion it will be sufficient to quote only a few facts:

I. THE EXTERMINATION OF THE UKRAINIAN SCHOOLS.

1. The Polish population in Galicia, constituting 12.1% of the whole population, according to the Polish official statistics, has 1872 Polish public schools; and the Ukrainians, nubering in this province about 4 million and constituting the majority of 74.4% of the whole population, have 1930 public schools. It means there are 682 Ukrainian schools fewer than there have been under the old hard Austrian regime. It must be mentioned here that the public schools in Poland are maintained by the government.

There are 12 Polish and 2 Ukrainian government Normal schools for educting the teachers.

Also 53 Polish and 7 Ukrainian Gymnasiums (a combination of high school and college).

Not one Ukrainian, but 19 Polish trade schools, maintained by the government. And so on.

This for the Ukrainian culture extremely detrimental state of the schools is the outcome of the extraordinary measures taken by the Polish government to suppress every Ukrainian school. The already existing schools are being closed, the licenses to open Ukrainian private schools are refused, the Ukrainian teachers are removed under the slightest pretext. Those are the features of the polonization campaign conducted in Galicia. This movement is, of course, accompanied by a brutal and cynical conduct of Polish police and Gendarmerie forbidding the Ukrainian parents to send the children to the few existing Ukrainian private schools and severely punishing those not willing to obey their unlawful orders. It is also difficult to find in Galicia a Ukrainian teacher who during the existence of the Polish regime would not at least once be put in jail.

No wonder that, for instance, the county of Starey Sambir, in which previous to the war there were 41 Ukrainian and only 9 Polish public schools, now possesses 51 Polish and 6 Ukrainian schools. As a sequel to this the Polish government forbids even to use the term "Ukrainian" in the schools and in the school books.

2. Under the old Austrian regime the Ukrainians started a vigorous campaign for establishing a Ukrainian government University in the city of Lemberg. Already then the Poles thwarted this movement, which cost much energy and even blood on the part of Ukrainians. Under the Polish regime such movement is entirely unthinkable, and therefore the Ukrainians have proceeded to establish a University and a Polytechnical College with their own means. And even this wholly cultural movement was forbidden by the Polish government. There was no other way out of this situation than to start the schools under ground. Tens of times the Polish police have invaded the classrooms, arrested the students, the instructors and the president of the University, seized or destroyed the archives, scientific instruments and other outfit of the schools. Under such conditions the University continues to exist till now.

It is true, there is a constitution in Poland, adopted by the diet in Warsaw March 17, 1921, Article 110 of which provides private schools, maintained by the citizens of national minorities with their own means, but this article has never been put into practice. The State Secretaries disregarded it openly on every occasion, giving a good example for the minor officials. As a sample of this it will be sufficient to mention the facts that the heads of the political administrative districts (counties) of Sokal and Bibrka have fined the peasants and put them in jail for the duration of one week for collecting contributions for the fund to establish Ukrainian private schools, popularly known as the fund "Ridna Shkola" ("Our Own School").

This all happens in the middle of civilized Europe, on Ukrainian soil, just at the time when the neighboring Czechoslovakia has established and maintains from the state treasury a Ukrainian University in Prague and an Agricultural College in Podyebrady for the Ukrainian political emigrants and political refugees.

II. SEIZURE OF THE UKRAINIAN CHURCHES.

Several times, Sir, have we tried to call your attention to the unusual conduct even of the Polish authorities towards the Ukrainian clergy. Hundreds of them were arrested, jailed and many of them have been executed. Nowadays the Polish authorities are using other methods of persecuting the Ukrainian Church. In the territory acquired from Russia almost all Ukrainian church building are being seized by the Polish government and turned over to the Poles. As an instance we mention only the districts of Hrubeshov and Kholm, where 300 Ukrainian churches have been confiscated in the above-described way in the last few months. This same policy of religious intolerance is being applied by the Polish diet. One month ago it decided by a majority of votes to seize the Ukrainian Cathedral Church in the city of Luck and turn it over to the Poles. And so on.

III. THE BANISHMENT OF THE UKRAINIANS FROM THEIR OWN COUNTRY.

Tens of thousands of the Ukrainians of various professions were forced to emigrate from their own country when the Ukrainian-Polish war ended with the Polish military occupation of Galicia in the Summer of 1919. After the fateful decision of the Council of Ambassadors the majority of these emigrants, having exhausted all their means, have decided to return to their country. Contrary to the International Law and her own obligations, Poland refuses them the passports; and those few, admitted to the boundaries, are being jailed for a long time. Even the highest Ukrainian Church dignitary, the Archbishop and Metropolitan Count Andreas Szeptycky, after his return from a purely spiritual visit of the Ukrainian churches in the United States, Canada and Brazil, has been arrested and interned for a long time, although seriously ill.

IV. ARRESTS AND SEARCHES.

Any country to which a part of former Austro-Hungarian territory has been allotted must not molest its population for political offenses commited previous to its final disposition, says Article 92 of the Treaty of St. Germain. Such territory is also Galicia.

Contrary to this provision, the Polish government after five years of occupation even now indicts hundreds of Ukrainians for their anti-Polish propaganda, conducted in 1918-1919, just at the time when Galicia was an independent Ukrainian Republic with its own government. Thousands have passed already the Polish Inquisition; some of them were released, some put in jail for years.

Another wave of arrests started recently. The deputy Skrypa in his speech delivered in the diet February 8th, 1924, stated that in only two days, January 29 and 30, several thousands of arrests have been made among the Ukrainians. He produced a list of the most prominent Ukrainians held in jails.

* * * * * * * * * * *

The late Mrs. Olga Besarab, who died in a prison cell in Lemberg February 11, 1924, is one of the latest victims of the brutal Polish rule. A highly educated woman of extremely kind disposition, member of the International Women's Peace League and propagandist of this noble idea, has been arrested by the Polish police in Lemberg without any court warrant, put in jail, beaten unto death and buried secretly. No notice of her death was given to anybody, not even to her family. Only the threatening attitude of the whole Ukrainian population and the inquires of the deputies in the diet have compelled the police officials in Lemberg to disclose the burial place of the murdered woman and to produce the hidden records of the autopsy, made by a Polish University professor. It revealed an inhuman beating of the dead woman. The whole body was covered with bruises and wounds inflicted, by the investigating police officials. They are not ashamed to say she committed suicide.

The brutal slaughter of this woman, committed on the Ukrainian soil, has caused a shock to the Ukrainian residents and citizens of Ukrainian extraction in this country. Our previous appeals, raised on similar occasions before the American Government, were without any effect. Nevertheless, we hope against all odds that this tragedy must cause a reverse in your sentiment. It is not the question of peace or war, but the question of the most primitive rights of a human being for a mere existence. The downtrodden principle of self-determination of nations and the constant support of the imperialistic Polish designs by the allied and associated Powers, by which Poland holds in slavery about ten million of alien population—that's the real cause of the above-described and of thousands of other tragedies.

* * * * * * * * * * *

In view of the above-mentioned facts we again appeal to you, Sir, in the name of half million American citizens of Ukrainian extraction and Ukrainian residents of the United States, with the request that: I. An International Commission for the protection of the Ukrainian and other non-Polish population in the territories occupied by Poland should be crated, with the power to compel Poland to carry out the guarantees for the national minorities, imposed upon her in the various international treaties. II. There should be a revision of the decision of the Council of Ambassadors of March 14th, 1923, as to the Eastern boundaries of Poland, which is contrary to the aims of the Treaty of Versailles, intending to make Poland an ethnographical State.

III. To the population of Galicia and the other Ukrainian provinces now under Poland the right of self-determination should be granted.

UNITED UKRAINIAN ORGANIZATIONS OF AMERICA.
Rev. Vladimir Spolitakewicz, Pres.,
Demeter Sztogryn, Secretary.

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ.

Повість з галицького життя.

—o—

Тепер вертав до дому, щоб станути на другій витичній точці житевої дороги: оженитися. Він Галю справді любив. Мав часу доволі пізнати її близще. Ганя вдалась в маму. Була роботяча, проворна і розумна. Він завважав між матерю а дочкою дуже щирі відносини. З цього маленького домика розходились благо творні проміні домашнього тепла. семейної любови і посвяти. Таке саме завважав, кілько разів приїздив до Самбора син Підліської о. Сильвуньо. Це дуже манило Василя. В дома він цього не бачив. З малку державйого батько гостро, так само опісля коли приїздив з семінара на ферії до дому. Впрочім батько був гостем в дома, заєдно в дорозі за ділами. Зновуж мама була собі проста селянка без освіти. Вона хоч любила своїх діток дуже, не вміла їм цього на зовні показати, не вміла своєї любови висловити. Між ним, а родичами не було тої отвертої сердечности, яку бачив у Підліських на кождому кроці. Він пізнав, що так краще жити чим у його в дома. Він побажав собі цього родинного тепла. Від дня заручин Підліська полюбила Василя мов рідного сина. Василь привик до цього і йому здавалося, що без такої щирої ніжности в пожиттю він не міг би обійтися.

Та Василь побоювався, що на цій витичній точці стріне одну велику перешкоду. Його батько доробившись сам знатного майна привязував до того велику вагу. Він певно забажає, щоб невістка принесла синови великий посаг. А тут у Підліських не то знатного, але і звичайного у цих часах посагу не можна було надіятися. Підліська мала всего на всего оцю невеличку домівку, а це було варте небільше 600. зл. А звичайний попівський посаг виносив тоді найменче тисячу зл. Кромі віна, та ще треба було поплатити за зятя довги, яких наробив в семінари. А Василь довгів немав жадних. Обходився з тим, що йому присилав батько.

Старий Пандяк знав о тих звичаях дуже добре і тому числив для Василя на більшийи посаг саме тому, що у Василя не було довгів. Таке міркування видавалось йому зовсім просте і цілком зрозуміле кождому. Пандяк довідавшись, що Василь вже заручився, не сказав на те ні слова. Василь не знав як собі цю батькову мовчанку пояснити, чи батько годиться з цим фактом як доверщеним, чи може вважає по заручених цього не тикати а підождати аж до весілля, і цього саме Василь побоювався.

В подружжю з Ганею відслонювався Василеви ще оден практичний бік справи, котрий в цих часах міг заважити за два добрі посаги. Рідний брат Підліської був крилошанином в перемиськім консисторі. З тої причини Василь не хотів переноситися до львівської діецизії, така опора значила дуже богато, та лищ не знати, чи батько це порозуміє, чи таки забажає готових грошей.

Такі міркування снувались Василеви роем по голові, як він вертав тепер зі Львова. Сербрики, серед пекольного брязкоту дзвінків і мірового тупотіння кінських ніг Василь дрімаючи на своїм трясучім сидженню переходив думкою свою найблищу майбутність. Він висвятившися дістане при помочи свого крилошана в Самборі сотрудництво, а може і катехитуру при нормальній школі, може і науку співу в гімназії, і жити ме в цім любім малім домику. Батько помагати ме харчами. Підліська не буде вже держати учеників на станції... А опісля? Хто би цим журився вже тепер. До цього „опісля" ще дуже далеко, бо в Самборі можна буде сидіти так довго, поки не трафиться яка добра парафія...

II.

Ганя мусіла кілька разів лишати гостя самого і наглядати за ґаздівством, хоч як воно було невелике. Була в стайни корова і ялівочка, була свинка, індики, кури. Тій цілій дрібній компанії тільки віку було назначено, що до весілля Гані.

Аж вернула Підліська з міста. Вона змучилась і зіпріла несучи велику торбу з гусятиною. Була це жінка не більш 55. літ віку. здорова і кремезна з правильним зарисом лиця і добродушним виразом. Вона дивилась на світ з такою думкою, що все так як є, є добре і нічого більше бажати собі не треба, щоб Бога не обидити. Богатьом людям живесь на світі гірше, чим її. За це треба лише Богови дякувати і приноровлюватись до того, що є зі свого положення була вдоволена і почувалась щасливою.

Підліська пішла прямо в кухню і тут довідалась, що приїхав Василь.

— А про обід, ти Ганю подумала? Треба зараз розвести вогонь під кухнею, а Паранька де?

Ганя закликала Параньку крізь вікно і казала принести дров під кухню.

— А корову ти обійшла?

— А я! Прошу їмосці, випрятала гній і свіжої трави принесла.

— Добре. Сьогодня корова на пасовисько не піде, нині ярмарок в місті богато худоби наганяли, може де корова або ялівка замішатися і пропасти — а де Василь?

Василь почув голос Підліської і вийшов привітатись.

— Витайте, витайте, каже цілуючи його в голову — бачу ви дуже словні, як написав, що сьогодня приїде, так і приїхав.

— Колиб нині не приїхав, треба би знову тиждень ждати, бо Берко аж за тиждень приїде другий раз, а їхати почтою дуже дорого вийде...

— От зараз сьогодня побачитесь з батьком.

— Колиб лиш приїхав...

— Я його якраз бачила. Їхав своїм малим візочком з цим парубком, що завсіди з ним їздить... Та ви собі молоді побалакайте, а у мене пильна робота, бо й так в місті довго забарилась... ага! а ви їли що?

Ганя зараз спаленіла. Її стало соромно, що аж мама мусіла її нагадати за обовязки господині. Мама відразу відгадала і каже: — Ей, ви молоді, молоді, і про їду забули. Чомуж ви Василю самі не упомянулись? Іди Ганю і почастуй гостя. По такій томлячій дорозі, то і вмерлий би зголоднів.

Ганя поставила зараз на столі хліб, масло, а паранька принесла з льоху кислого молока. Василь справді був голодний і недав себе припрошувати. Відтак випив кухоль холодного молока. Тепер вибирався до міста пошукати за батьком. Як виходив з хати Підліська нагадала йому, що у них обід о першій годині, щоб не забарився.

Василь вийшов на Ткацьку вулицю і попрямував в ринок. По дорозі стрінув кількох знакомих, привітався з ними і пішов далі. На ринку був великий ярмарочний рух і глота. Селянські фіри стояли рядком зі збіжем і яриною, поміж фіри ходили мійські поліцаї з палицями і порядкували, показували приїхавшим фірам куди заїздити і де ставати. Поміж возами снувались жиди покупці збіжа, оглядали зерно, пересипали з одної долоні на другу, торгувались з аціну. Серед ярмаркового гомону відбивались пискливі голоси жидиків, що шпиряли поміж фіри викрикуючи: а-ну, серіки, файне, свіже, гей!

Василь розглядався поміж рядками возів за батьком, та його тут не бачив. Тепер нагадав собі, що треба оголитись і пішов на Перемиську вулицю між цилюриків. Тоді ще не було фризиєрів, а лиш цилюрики які вміли крім цього, пускати кров, рвати зуби, ставляти пявки і заходити хорих. Усі вони мешкали рядком при Перемиській вулиці. То були дві великі родини Люстрів і Презесів, між собою споріднені. У кождого над дверми стояла жовта мосяжна тарілка, а більше нічого. По цім пізнавав кождий, що тут сидить цилюрик. Коли не Люстер, то певно Презес. Василь зайшов до старого Презеса, кремезного, румяного на лици жида з дуже сильними мов довбні кулаками.

Презес привитав Василя а далі питає по німецьки: — чи вже єгомосьць?

Ще ні, я йно що скінчив теольоґію, а висвячуюсь десь аж коло Різдва...

— Дай Боже щасливо! Тож то ваш тато буде тішитись, як буде мати свого єгомосця... справді є чим радіти.

— Я якраз за батьком шукаю я йно що з Берком приїхав.

— Нащо богато шукати? Він тут був у мене може несповна перед годиною, я його голив...

— А в котру сторону пішов?

— Мені здається, що на кінську торговицю...

— Тож оголіть і мене хутенько, і я тамтуди піду...

— Я вже давно вважаю себе рика, каже Презес усміхаючись... Посадив Василя на стілець, намилив і потягаючи бритву по ременю говорив далі.

— Колиж єгомосць ваше весілле?

— Ще не знаю, либонь в осени.

— Файну будете мати жінку, дай Боже здоровля, з доброго гнізда дитина. Я знав добре її покійного батька і ксендза Сильвуна знаю добре. Вона буде дуже добра господиня, щоб такі на камени родились... Ну, що до посагу, то там небогато того буде, але це пусте... вуйко канонік богатий, кажуть чоловік...

ЗАВДАННЯ СТУДЕНТСТВА

—o—

Погляди през. Масарика.

Дня 10-го м. м. президент Чехословацької републики Масарик запрохав представників високих шкіл до себе на чай і при цій нагоді виголосив довшу промову про мету вищої освіти в теперішний час про домагання, які треба ставити до цієї освіти з огляду на майбутні обовязки громадянина. У цій промові єтільки здорових і своечасних поглядів, що вони набирають загальної ваги, тому й варта навести з них кілька фраґментів:

„Студент мусить учитись, творити свою освіту і підготовлятись до свого покликання та життя. Я завсіди клав велику вагу на науку живих мов, поширених у нашій републиці та на чужині. Факт, що ми нині маємо у Празі чотири університети є більш як символічним знаком того, що ми вважаємо освітою. Я не домагаюсь від студій мертвої вчености, а домагаюсь відповідної освіти кожнього у його професії, крім цього загальної освіти, наскільки можливо фільософічної, і творення характеру. Не забуваю при цьому на мистецьке, а головно літературне виховання...

Політично уявляю собі вашу працю у поодиноких партіях. Ви є виборцями і мусите орієнтуватись у політичних партіях. Але й політику мусите студіювати, основно, науково. Це значить перш усього: придбати собі методу правильного думання. Політика не кінчиться на праці в партії і для партії. Вона не обмежується до знайомости державної і публичної адміністрації у широкому розумінню, хоча в демократичнім устрою адміністрація має велике значіння і політична освіта означає студії над сучасною державою, парляментаризмом і адміністрацією в усіх її галузях.

Мати політичну освіту значить цікавитись історією науково та фільозофічно, стежити за тим, що діється на чужині, аналізувати поодинокі суспільні та історичні сили і орудувати цими силами... Ми находимось на переломі нової доби.

Справжня демократія має перед собою проблему не тільки політичну та економічну, але й проблему нової духової культури... Нині студент не може грати політично такої ролі, як колись, коли у політиці не брали ще участи широкі маси в такій мірі як нині. В часах абсолютизму якась сотка натхнених молодців могла виявити свою діяльність демонстраційно та революційно. Оця можливість відпадає вже в нинішній демократії. Головно по великій війні. Тому-то підкреслюю ще раз, що наша інтеліґенція мусить у політиці опертись на наукових підставах і приготовлятись для великої праці та буденної. З розвитком демократії, з її поглибленням і поширенням повстала кріза інтеліґенції, а тим самим питання про основи сучасного навчання та нової освіти. У нас є ця кріза виїмково великою тому, що за старого режіму реакційний абсолютизм, своєю політичною та культурною деморалізацією, захопив інтеліґенцію, вчителів, професорів, жірналістів, урядовців і т. д.... Наше студентство є головною частиною майбутньої інтеліґенції. І тому воно мусить уже нині перш усього: думати, думати!"

НАЙТЕПЛІЩИЙ КРАЙ НА СВІТІ.

По словам „Монтли Ведер Бюро", мала би бути Дед Волей, пуста долина, що лежить між Каліфорнією і державою Невадою. Дня 10 червня 1910 року сконстатовано найвищу температуру, яку досі запримічено на цілому світі, а саме 57 степенів. В Дед Волей в місяці червни, липні, серпні температура не є ніколи низша від 38 степенів. В 1917 р. середня температура була 41o9. Долина ця є довга 160 км. а широка лише 14 км. Окружена високими гораим, води там дуже мало. У Дед Волей (Долини Смерти) до недавно жило не багато Індіянів, що належали до племени Пінта-Стош-Моджер, яке вже вимерло. Зединені Держави збудували там метереольоґічну стацію. Білі, крім деяких шахтярів, не в силі жити там.

ЛЕҐЕНДАРНИЙ ЛЕНІН.

Московські „Ізвєстія" звідомляють, що в Росії кружляють чутки, що Ленін... жиє. Ці казки поширили в робітничих і селянських колах. Дня 23. квітня (як у день уродин Леніна) відбувались по школах і робітничих клюбах відчити про життя і працю Леніна; при нагоді цій подавали і точні подробиці Ленінової смерти, щоби не ширилися леґенди, що Ленін жиє.

ПАМЯТНИК МУСТАФІ КЕМАЛЕВИ.

Турецька влада розписала більшу нагороду за проект памятника Мустафі Кемалеви паші. Участь у конкурсі можуть взяти турецькі, французькі, італійські й німецькі різбарі. Статуя має бути стояча, а буде поставлена проти турецького парляменту.

—o—

ДОЛЯ ПАТРІЯРХАТУ В ТУРЦІЇ

—o—

Царгородський кореспондент ґазети „Тан", змальовуючи хитке становище грецького патріярхату, цеї вищої установи Східньої православної церкви, подає факти, що свідчать про моральний занепад вищого православного духовенства.

Ще в Лозані турецька делеґація домагалася вислання голови православної церкви. Справа скінчилася на тому, що патріярх був залишений, але в нього були відняті всі функції політичні, громадські та адміністраційні, залишаючи йому функції виключно релігійні. Таким чином у Лозані був ліквідований режим, який існував з 1453 р., з часів Магомета Завойовника.

Тепер, після вигнання каліфа, голови магометанства, турецька преса й громадянство, вимагає скасовання „цього центру й огнища православія". Вказують, що патріярх повинен бути вигнаний на тій самій підставі, на якій вигнано й каліфа. Один лише офіційний орґан „Таньін" уважає, що Турки могли вислати голову своеї церкви, але не мають право робити цього в відношенні до християн. Одначе й „Таннін" уважає патріярхат за політичну орґанізацію й виступає з деякими погрозами.

В цю скрутну хвилину Фанар (патріярша резіденція) морально розкладається й втрачує свій престіж. Галацькі Греки вдерлися в свій час у Фанар і вигнали патріярха Мелетія, набивши при цьому епископів. Обрано нового патріярха Григорія VII. Проти нього повстав відлучений епископ Ефтим, який оголосив себе головою турецької православної церкви й веде „угодову" політику. Григорій обвинувачує Ефтима в підлизуванні й ріжних злочинах Полемика між ієрархами перекинулася в пресу й набрала брудних форм. Почалась уже тяганина по судах. Все це що-раз то більше підриває престіж царгородського патріярха.

(Наш Світ).

КАТАЛЬОГ
КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народя, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержанне своеї літератури, не жаліли часу на читане книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, если народи будуть менше більше одинаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівн отрактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід з книгарні „Свободи" остається в їх організації, себто в руках самих членів та членкинь У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи сі книжки й роботи в друкарні „Свободи", дають заробляти своїй власній організації, себто збогачують самих членів та членкинь У. Н. Союза.

- • **Коротка історія біблійна,** Старий і Новий Завіт ... 50
- † **Коротка історія Козаччини,** нап. проф. Володимир Антонович, із переднім словом про житте та діяльність Антоновича, із портретом автора, образами гетьманів, картою України і увагами д-ра Мирона Кордуби, друге виданне ... 65
- **Коротка історія Руси** до зруйнования Запорожської Січи ... 10
- † **Коротка історія України** (з богатьома малюнками і мапами) Івана Крипякевича, опр. ... 50
- • **Короткий виклад політичної економії** А. Богданова (перевів М. Д.) ... 2.50
- • **Короткий огляд українського письменства** від 11-го до 18-го століття, Ост. Макарушки ... 30
- † **Короткий підручник до науки німецької мови** ... 15
- † **Кость Гордієнко-Головко,** останній лицарь Запорожжя, історичне оповідання А. Кащенка, видання 3-те ... 20
- • **Кровавий шлях (Шерльок Гольмс)** в 2-ох частях, К. Дойля ... 60
- • **Криваві діяманти,** новочасний роман, написав Фон Ром ... 35
- † **Кузь та Грицунь,** оповідання В. Винниченка ... 10
- • **Культура, національність та асиміляція,** П. Понятенка ... 30
- • **Латачки,** оповідання, Володимира Б. ... 25
- † **Летючий корабель,** українська народна казка (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського ... 10
- **Лис Микита.** З німецького перекл. Ів. Франко ... 50
- • **Листи з пекла** й инші оповідання ... 25
- **1. Лист шинкаря до Люципера і відповідь. 2. Про алькоголь** ... 10
- † **Літературні характеристики українських письменників,** І. Іван Франко (поезія), нап. Антін Крушельницький, опр. ... 1.25
- † **Літературні характеристики українських письменників,** ІІ. Маркіян Шашкевич, з ілюстраціями, нап. Богдан Лепкий, брош. 35, опр. ... 50
- • **Лубенський монастир,** веселі оповідання, О. Проколупія ... 10
- † **Люба-згуба,** повість Ю. Федьковича, редаг. В. Вериниволя, брош. 20, опр. ... 30
- † **Люборацькі,** сімейна хроніка, А. Свидницького, брошур. 1.25, в оправі ... 1.50
- † **Людина,** опис будови людського тіла для шкіл та самоосвіти, з багатьома малюнками та барвною таблицею, нап. др. Ів. Раковський ... 25
- **Людоїди** і инші оповідання, Степана Костіва ... 25
- † **Маленький декляматор,** збірка віршів ... 15
- † **Малолітний,** повість з життя малоземельної шляхти, нап. Андрій Чайковський ... 70
- **Марія** й инші оповідання ... 10
- **Марта Борецька,** історичне оповідання ... 25
- • **Маруся,** повість Гр. Кв. Основяненка ... 25
- **1. Маска, 2. Краса,** оповідання А. Чехова ... 10
- † **Математика,** практичні поради з аритметики та геометрії, Ів. Андрущенка, опр. ... 50
- † **Меляхолійний валець,** новеля Ольги Кобилянської ... 20
- • **Методична граматика української мови,** В. Коцовського і І. Огоновського, опр. ... 40
- • **Микола Джеря,** повість Івана Нечуя Левицького, з ілюстраціями Е. Турбацького ... 60
- • **Місяць свідок** і другі оповідання ... 20
- **Многострадальний народ,** огляд історії українського народу, нап. С. Баран ... 20
- • **Молодий вік,** оповідання для молодіжи, Кн. 1 ... 40
- † **На білих скалах,** повість Анатоля Франса, переклав Ів. Галущинський ... 65
- **Навернений грішник,** оповідання, Б. Пруса ... 20
- † **Назва України,** з картами, нап. С. Шелухін ... 10
- † **На зелених горах,** збірка поезій, О. Олеся ... 15
- † **Найкрасші загадки і забавки** для старих і молодих ... 20
- **Напад на Січ,** оповідання, Данила Мордовця, і **Павло Полуботок,** поема Ст. Руданського ... 5
- • **Наречена,** оповідання, Георгія Г. Чулкова ... 15
- † **Нарис римської історії,** нап. К. Лоський ... 60
- • **Народ і національність,** популярно-наукова розвідка, др. Стефана Гриневецького ... 10
- † **Народний Декляматор,** з переднім словом і вступними замітками, 107 ріжних віршів, опр. ... 1.25
- † **Народний герой Симон Петлюра** (спроба характеристики), нап. В. Королів (В. Старий), з портретом Петлюри ... 20
- • **Народні казки ч. 1** ... 20
- • **Народні казки ч. 2.** ... 20
- • **На стрічу сонцю золотому,** повість Марії Колцуняк ... 50
- † **Наука природи,** вступні відомости на І. клясу гімназіяльну та для народніх шкіл, нап. Поль Бер, переклад з французької мови під редакцією Т. Губенка, з 183 малюнками, брош. 35, опр. ... 50
- • **Наука про управу землі,** М. М. Белегая ... 1.00
- • **На филях любови** (поезії); **Опир** (галицька легенда), нап. І. Мулярчик ... 10
- † **Національна справа,** нап. Іп. Бочковський ... 60
- † **Національне відродження австро-угорських Українців** (1772—1880 рр.), Вол. Гнатюка ... 25
- † **Начерк історії української літератури,** написав Богдан Лепкий, книжка І. і ІІ., брош. 2.00, опр. ... 2.75
- † **Начерк соціольоґії,** нап. проф. др. Тома Ахеліс, пер. Якименко. В додатку: Понятте соціольоґії по Зіммелю ... 20
- • **Начерк стилістики, поетики і реторики,** др. Конст. Лучаковського ... 40
- **На чужині,** оповідання за ріжні пригоди в чужім краю, Івана Спілки ... 15
- • **Наша рідна мова, географія України і характер Українця, Поляка і Москаля.** Написав проф. М. Возняк ... 10
- † **Наші казки,** з образками ... 20
- † **Не до пари, Панська воля, Максим Грімач, Отець Андрій, Два сини, Данило Гурч,** народні оповідання Марка Вовчка ... 20
- • **Незвичайні дива природи,** А. П. Нечаева ... 20
- • **Незвичайні пригоди Матія Сандорфа,** повість в 2-ох томах, Ю. Верного ... 2.80
- † **Некультурна,** новеля Ольги Кобилянської ... 20
- • **Не любо — не слухай, брехать не мішай,** Т. Безшляха ... 20
- • **Не піддавайся біді,** оповідання з селянського життя, др. А. Чайковського ... 25
- • **Не родися красний, але щасний** ... 20
- • **Нетри,** А. Сінклера, брош. 1.00, опр. ... 1.50
- • **Не-читальник,** Л. Мартовича ... 40
- † **Німецька селянська війна,** Фридриха Енгельса (переклав з нім. В. Левицький) ... 40
- † **Німецько-український словар,** зладили В. Кмицикевич і В. Спілка, в полот. оправі ... 5.00
- † **Німецько-український словар** (кишеньковий) ... 65
- • **Нічого не було,** оповідання, А. Каменського ... 15
- † **Новелі,** Кн. І., Юрія Сірого ... 70
- • **Новітна суспільність і церква,** др. Т. Бартошека (переклад М. Павлика) ... 35
- † **Образки з громадського і письменського розвитку Русинів** („Спомини з мого життя"), нап. Олександер Барвінський, в двох частях; перша часть з 10 портретами і двома картинами, друга часть з 12 портретами і 13 картинами ... 2.00
- † **Огляд бувальщини українського народа,** переповів В. Андрієнко, з 40 образцями і 3 мапками ... 20
- † **Огляд історії України,** І. Крипякевича, опр. ... 50
- † **Огляд теріторії України,** після д-ра С. Рудницького написав Петро Франко ... 10
- **Огонь на услугах чоловіка,** (3 ілюстрації). — Становище пяниці. — Янко Музика. — Свинячий син. — Дні нашої слави і недолі ... 15
- • **О дванайцяти таблицях,** оповідання після народних казок ... 25
- • **Олюнька,** оповід. з життя ходачкової шляхти в 2-ох томах, др. А. Чайковського ... 80
- **Оповідання з військового життя** і инші ... 15
- • **Оповідання про сорок розбійників** ... 20
- **Оповідання Олекси Стороженка** ... 15
- **Оповідання Пантелеймона Куліша** ... 15
- • **Оповідання про заздрих богів,** Мих. Драгоманова ... 10
- • **Опришок** і другі оповідання ... 20
- • **Оригінальний чоловік** і инші оповідання ... 25
- † **Орися, Дівоче серце, Січові гості,** оповідання П. Куліша ... 20
- **Орлеанська дівчина,** історичне оповідання про французьку героїню Іванну д'Арк ... 20
- † **Осаул Підкови,** оповідання, В. Будзиновського ... 60
- † **От собі казочки,** нап. Рудиард Кіплінг, пер. В. Ткачкевич, з двома образк., брош. 20, опр. ... 30
- † **От собі сторійки,** нап. Рудиард Кіплінг, переклав Вас. Ткачкевич, з трьома образцями, брош. 35, опр. ... 50
- † **Паки й паки** (про нашу літературну мову) М. Левицького ... 20
- † **Пан Потоцький,** оповідання ... 15
- • **Панські жарти,** поема з останніх часів панщини, Ів. Франка ... 40
- • **Папа чи Христос,** Ілії М. Ґлови ... 60
- • **Пачкар,** оповідання, Б. Лепкого ... 10
- **Перед осуд народа.** „Нечесть" між „чеснотою", нап. др. Семен Демидчук ... 20
- † **Перезва,** вірші В. Валентіна ... 10
- • **Перекази старинного світа,** др. Ів. Демянчука ... 35
- † **Перехресні стежки,** повість Ів. Франка, брош. 1.75, опр. ... 2.00
- † **Перли міжнародного красного письменства** (Серія англійських клясиків, ч. 1. Чарльс Дікенс: Сверщок на печі, домашня казка, з біографією автора) ... 40
- † **Писання Богдана Лепкого,** з портретом автора і з нарисом його літературної діяльности, написаним Вас. Вериниволею. Том І. Вірші, том ІІ. Проза. Брош. 4.25, в пол. оправі ... 5.50
- • **Північний бігун колискою народів,** Евгена Єлачича ... 15
- † **Північно-західна Україна,** Мирона Кордуби ... 40
- † **Під Корсунем,** історична повість А. Кащенка, видання 3-те ... 45
- † **Під одну булаву,** історичне оповідання, Вяч. Будзиновського ... 60
- • **Під прапором свободи,** вибір патріотичних деклямацій ... 30
- • **Підручник движимих образів,** як оперувати машинами і їх сполученнями, Юр. Костура ... 75
- • **Під шум млинських коліс,** оповідання в 2-ох частях, В. Держируки ... 20
- • **Пісні щирої любови,** поезії Марка Скритого ... 50
- • **Плаваючий острів** ... 10
- • **Повість о тім, як мужик двох генералів вигодував,** нап. М. Салтиків-Щедрин, пер. з рос. Гр. Мак. ... 5
- † **Поганий день Василя Івановича,** оповідання Д. Мамина-Сібіряка, пер. Є. Вировий, з малюнками Ю. Магалевського, видання 4-те ... 10
- • **Подорож до місяця,** Ю. Верного ... 40
- † **Поезії О. Олеся** ... 50
- † **Поза межами болю,** картина з безодні, нап. Осип Турянський ... 60
- † **Полонений на Кавказі,** нап. гр. Толстой, правдива подія з російського, брош. 20, опр. ... 30
- • **Попадя в зільници,** гумористичне історичне оповідання з передодня революції, О. Проколупія ... 15
- † **Попович Ясат, Правда та неправда,** українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 9-ма малюнками Ю. Магалевського ... 10
- • **Порадник для женщин,** що хочуть бути здоровими ... 15
- • **Порадник для залюблених або Як писати любовні листи** ... 35
- **Порадник лікарський і Що Іван на тамтім світі бачив** ... 20
- † **Початкова географія** для народніх шкіл, з багатьома малюнками і картою, написав Степан Рудницький, брош. 60, опр. ... 75
- • **Початок родини, приватної власности і держави,** Ф. Енгельса ... 75
- **Починок,** оповідання, Б. Лепкого ... 15
- • **Пригоди наймолодшого брата,** В. Гнатюка ... 15
- † **Пригоди статечної миші,** нап. Д. Мамин-Сібіряк, видання 3-те, з малюнками художника М. Погрібняка ... 10
- † **Приказки Евгена Гребінки,** з портретом автора й передмовою Б. Л. ... 20
- † **Прикарпатська Русь,** сучасний стан, нап. др. Йука Мишуга ... 10
- • **Прилізений московський пашпорт,** оповідане, М. Твейна ... 10
- • **Природна метода лічення** ... 15
- • **При стрілецькій ватрі,** оповідання Абгара Солтана ... 40
- • **Притча про садівника** та инші оповідання, Метислава Руса ... 40
- † **Причепа,** повість Ів. Нечуя-Левицького, брошурована $1.75, в оправі ... 2.00
- † **Причини аграрної революції на Україні і шляхи до розвязання аграрної справи,** інж. Мик. Байєра ... 10
- † **Про алькоголізм,** нап. Микола Чайковський, з 11 ілюстраціями ... 10
- **Про батька козацького Богдана Хмельницького.** [illegible]писав Михайло Грушевський ... 30
- • **Провідник,** практичний підручник до науки англійської мови ... 1.50
- • **Про жіночу неволю в історичнім розвою,** Мик. Ганкевича ... 30
- † **Промінь сонця,** оповідання В. Винниченка ... 5
- **Промови, декламації і желания на весілях, хрестинах і забавах** ... 10
- • **Про полові справи,** нап. др. Михайло Кос, четверте змінене видание, з образками ... 30
- • **Про походження та розвиток мов,** або як і коли народи навчились розмовляти кожний своєю мовою, нап. Н. Рубакін, зукраїнізував П. К. ... 25
- • **Пророцтва арабської цариці Михальди** ... 20
- † **Про світ Божий,** бесіди по природознавству, Ю. Сірого ... 40
- **Проти алькоголю** ... 20
- † **Про тифи — черевний, плямистий та поворотний** (з малюнками), нап. др. Ст. Суковаченко ... 20
- • **Про українських козаків, Татар та Турків,** М. Драгоманова ... 25
- **Про Христофа Колюмба та відкритте Америки** (2 ілюстрації). — Закон не спинить пиянства, тільки виховання. — Ріп Ван Вінкель, Вашінгтона Ірвінга. — Дні нашої слави і недолі ... 15
- **1. Про Шевченкові твори. 2: Оферма,** оповідание з військового життя ... 20
- † **Психольогія,** з 14 образками в тексті, нап. др. Вільгельм Єрузалем, із шестого німецького видання за дозволом автора переклав Григорій Кичун ... 1.00
- † **Психольогія,** начерк науки про людську душу, нап. др. Іван Раковський, брош. 65, опр. ... 1.00
- • **Птичка-червоногорличка** і инші оповідання, нап. Хрістоф фон Шмід, пер. Волод. Держирука ... 10
- • **Рай і поступ,** Мих. Драгоманова ... 40
- • **Рахункова книжочка,** опр. ... 50
- † **Революція в Росії** (від 1861 року до найновіших часів). Т. Ф-я. ... 15
- • **Ревун,** сатира, Ос. Маковея ... 25
- **Релігійні вірування старинних народів,** подав Стефан Макар ... 20
- † **Рись-мати, Брат і сестра в лісі,** українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 8-ма малюнками Ю. Магалевського ... 10
- † **Рідна Школа,** читанка перша, Спиридона Черкасенка ... 30
- † **Рідна Школа,** читанка трета, Спиридона Черкасенка ... 60
- † **Рідне письменство,** др. В. Сімовича ... 10
- † **Рідне слово,** збірка новель і оповідань українських авторів ... 1.00
- **Різдвяна ніч** (з 10 образками), Миколи Гоголя ... 20
- • **Робінзон Крузо,** з образками ... 1.00
- • **Розбишаки в паломничій одіжи,** оповідание для народу ... 10
- • **Розбійник Кармелюк,** історичний роман в 6-ох томах, Мих. П. Старицького ... 2.40
- • **Розвій поглядів на вселенну,** А. Діксона Вайта ... 40
- • **Розмова Поляка з Русином,** веселий вірш, в котрім Русин висміває польську пиху ... 10
- † **Розмова про недуги та здоровля,** нап. др. Вадим Зелінський ... 10
- • **Розмова тверезого пияка Василя з горівкою,** нап. Мартин Гринишин ... 5
- **Росія й Україна,** М. Михайленка ... 25

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ. — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий моні-ордер. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовлюванню книжок посилати 10 центів на реджістер. За недоручені книжки коли замовляючий не присдав на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подаємо у понисшій адресі.

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.